

Kiezen voor hout in gemeentelijke projecten

Het antwoord op de vraag om concreet klimaatbeleid en maatschappelijk verantwoord aanbesteden.

Steeds meer gemeenten stimuleren houtbouw om op die manier woningbouw te combineren met beleid op klimaat, stikstof en de circulaire economie. Onderwerpen die uw gemeente omarmt als ondertekenaar van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI).

Het is goed om te realiseren dat in andere gemeentelijke projecten de toepassing van hout diezelfde voordelen biedt. Denk aan voetgangersbruggen, straatmeubilair, vlonders en damwanden. Alle reden dus om hiermee aan de slag te gaan in uw gemeente!

Deze publicatie is een concrete handreiking om invulling te geven aan de specifieke doelstellingen zoals die zijn opgenomen in het Manifest MVI, waaraan ook uw gemeente zich verbonden heeft. Daarbij gaat het om de thema's:

- Circulair en biobased inkopen
- Beschermen en benutten van natuurlijk kapitaal
- Milieuvriendelijk inkopen
- Duurzame product- en marktketens en internationaal goed werkgeverschap

Hoe kunnen gemeenten hun Manifest MVI-ambitie behalen?

1. Formuleer een concrete ambitie voor toepassing van natuurlijke materialen. Bijvoorbeeld door in beleid op te nemen dat minimaal 50% van de projecten in de openbare ruimte met natuurlijke of volledig hernieuwbare materialen gebouwd worden. Denk daarbij naast gebouwen aan de openbare ruimte: voetgangersbruggen, damwanden, speeltuinen, vlonders en parkbankjes.

2. Vraag nadrukkelijk om gecertificeerd hout. Hout is een zeer milieuvriendelijk bouw materiaal, voorwaarde is wel dat hout uit goed beheerde bossen wordt toegepast. Die duurzame herkomst borgt u als gemeente door

- gecertificeerd hout te eisen in uw aanbestedingsproces
- te kiezen voor een gecertificeerde aannemer, die de duurzame levering kan aantonen. Er zijn in Nederland meer dan 1200 FSC-gecertificeerde aannemers, ook in uw regio.

3. Durf duurzame eisen te stellen aan materialen en daag de markt uit. Denk hierbij aan:

- Het opnemen van gunningscriteria die het opslaan van CO₂ in bouwwerken of het gebruik van natuurlijke (100% biobased) materialen belonen;
- Eis van leveranciers van bouwmaterialen heldere onderbouwing van de milieu-impact of duurzame herkomst. Ontwikkel en hanteer als gemeente een eenduidige systematiek om milieu-impact te meten en communiceer die naar leveranciers;
- Houd rekening met maatschappelijke kosten (naast aanschafkosten) van toe te passen materialen. Laat budget niet doorslaggevend zijn en geef duurzaamheid niet alleen in beleid maar ook in de uitvoering een volwaardige plaats bij kostenafwegingen.

4. Stimuleer bewoners. Oprichten of uitbreiding van het duurzaamheidsloket om bewoners voor te lichten over gebruik van duurzame materialen (met eventueel subsidiemogelijkheden).

Gaat een toenemende houtvraag niet ten koste van het bos?

Als sprake is van toepassing van gecertificeerd hout zal dit niet ten koste gaan van het bos, maar zal dit bosherstel en bosbehoud juist bevorderen. Bos met de FSC-status mag niet worden omgezet in een oliepalm- of sojaplantage of mijnbouwgebied. Vooral in tropische gebieden worden bossen sterk bedreigd, en is boscertificering een belangrijk beschermingsmiddel.

De toepassing van hout in relatie tot de MVI-thema's

Circulair en biobased inkopen. In 2030 moet het verbruik van metalen, fossiele brandstoffen en mineralen al met de helft zijn afgenomen. Niet voor niets worden natuurlijke materialen in het Manifest MVI genoemd. Hout is volledig hernieuwbaar en dus van nature circulair. Hout is bovendien eenvoudig te recyclen en hergebruiken, waardoor het materiaal en de opslag van CO₂ efficiënt en voor lange tijd worden benut.

Milieuvriendelijk inkopen. Consequent houtgebruik in nieuwbouw kan op korte termijn tot meer dan 40% reductie van CO₂-emissie leiden (bron: W/E 2016). Aangezien de bouwsector een grote klimaatimpact heeft, is hier snel veel winst te boeken, ook door toepassing van hout in gemeentelijke projecten in de openbare ruimte.

Beschermen en benutten van natuurlijk kapitaal. Kiezen voor gecertificeerd hout maakt dat bedrijven, overheden en lokale bevolking het bos goed beheren en beschermen tegen omzetting naar andere vormen van landgebruik zoals soja- en palmolieplantages of veehouderij. Het garandeert een betrouwbare en onuitputtelijke houtvoorziening zonder verlies van andere belangrijke functies van het bos zoals biodiversiteit, zuiveren van lucht en water en leefgebied van inheemse volken.

Duurzame product- en marktketens en internationaal goed werkgeverschap. Bij veel materialen leidt de ontginning of het productieproces tot negatieve impact: milieubelasting, grondstoffenschaarste en landschapsverwoesting. Bij hout, mits gecertificeerd, is dat juist andersom: het maakt de materiaalkeuze tot een manier om bossen te behouden en te zorgen voor goede leef- en werkomstandigheden voor de mensen in die bossen.

